

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

**VICTIMELE
VIOLENȚEI
DOMESTICE SUNT ÎN
CONTINUARE
NEPROTEJATE**

TEXT DE OANA SANDU

O FEMEIE A FOST ÎNJUNGHIAȚĂ ÎN PICIOR DE SOȚUL EI, ÎN FAȚA COPIILOR, ÎNTR-UN PARC DIN ALEXANDRIA. ESTE UNUL DIN ZECILE DE CAZURI DE TENTATIVE DE OMOR DINTR-UN AN, CAZURI CARE RĂMÂN NEMONITORIZATE ȘI NEREZOLVATE.

La începutul lui ianuarie 2021, Maria, o femeie de 38 de ani, a fost înjunghiată în picior, în timp ce stătea pe o bancă în parc, lângă un loc de joacă din orașul în care locuiește, Alexandria. Era după-amiaza, ora la care de obicei părinții se reunesc cu copiii, după muncă, școală sau grădiniță. Era bucuroasă că-și vede băiatul și fata jucându-se din nou împreună, după ce trei luni au stat despărțiți.

În noiembrie, își luase copiii și mama și plecaseră din casa pe care o împărțea cu soțul ei, într-o comună din Teleorman. Renunțase și la jobul pe care-l avea, ca vânzătoare într-un magazin. Bărbatul avea de mulți ani probleme cu alcoolul și cu agresivitatea.

Adesea înjura și provoca scandal acasă. Își lovea și părinții, avea și altercații cu oameni din sat, își amintește soția, mergea cu un cuțit sau topor pe străzi și-i amenința. De opt luni muncea în afara țării, în Franța, pe șantier. În fiecare seară când vorbeau la telefon, bărbatul îi vorbea urât soției sale. Maria povestește că „vorbeam două vorbe și începea cu drăcuituri. Nu era seara după ce vorbeam la telefon după ce închideam să plâng”.

Maria nu știe din ce cauză - a pandemiei sau nu - bărbatul s-a întors pe neașteptate acasă în septembrie. Consumul exagerat de alcool se întâmpla zilnic. Și, de obicei, după două beri începeau injurăturile și loviturile. Mariei îi era teamă să se întoarcă acasă de la muncă fiindcă se aștepta la tot ce era mai rău. Într-o seară i-a lovit mama.

Maria a aflat chiar că bărbatul îi spusese gazdei la care locuia în Franța că se întoarce acasă ca să-și omoare soția. Așa că pe 2 octombrie a plecat împreună cu copiii și mama și s-au mutat într-un apartament din Alexandria. Și-a găsit și un job de îngrijitoare. A făcut tot ce trebuia să facă ca să se salveze.

Între timp, SMS-urile de amenințare au continuat. Maria le-a îndosariat pe toate și a făcut plângere penală la poliție împotriva lui. telefoanele au continuat, el a cerut să-l vadă pe băiat, și după o astfel de vizită, pe 21 noiembrie, nu l-a mai adus înapoi mamei. Din cauza stresului, Maria s-a îmbolnăvit atunci și a stat câteva zile internată ca să-și revină.

După aproape trei luni, pe 6 ianuarie, chiar de ziua Mariei, bărbatul a decis să-l aducă pe băiat să-și vadă mama. S-au întâlnit în parc, iar frații s-au jucat împreună. Erau de zece minute împreună când Maria l-a auzit pe soțul ei spunându-i „chiar dacă intru în pușcărie, nu rămâne așa”.

Ea și-a întors privirea spre el și l-a întrebat: „Păi, ce vrei să spui?”. Iar bărbatul a scos cuțitul și l-a băgat în piciorul femeii. Apoi și-a strigat băiatul, care inițial nu știa încotro să se ducă - la mamă sau la tată - l-a luat de mână și au plecat. După ce medicii i-au pansat rana de la picior, Maria s-a dus la poliție să dea declarație. Își amintește că din biroul în care stătea l-a văzut în secție și pe soțul ei, care tocmai pleca. S-a mirat că îi dau drumul și i s-a făcut frică. Chiar le-a zis polițiștilor: „Aoleo, i-ați dat drumul? Dacă mă așteaptă după colțul blocului?”. Un polițist i-a răspuns: „Nu are decât dacă vrea să facă pușcărie”. „Păi, până face el pușcărie mie îmi dă deja una în cap”.

Abia după o zi a fost reținut de polițiști, timp în care bărbatul l-a dus băiat la părinții lui. Femeia și fiica de 5 ani și jumătate au stat împietrite de frică în acea zi.

Acest caz este unul dintre cele în jur de 50-60 de tentative de omor în familie care se întâmplă în fiecare an în România. Tot pe atâtea sunt omorurile în familie, iar majoritatea victimelor sunt femei ucise de partenerii lor (în 2020, anul pandemiei, între ianuarie și octombrie au fost 61 de omoruri și 51 de tentative în familie, potrivit statisticilor Inspectoratului General al Poliției Române. Majoritatea se întâmplă între parteneri intimi - iubiți, soți sau foști soți - iar majoritatea victimelor sunt femei).

Unele dintre aceste femicide sau tentative de omor se întâmplă în timp ce femeile au ordine de protecție sau au plângerii la poliție, așa cum a fost și cazul Mariei. Deși studiile sociologice arată că perioada în care o femeie raportează abuzul sau anunță agresorul că vrea să părăsească relația este cea mai periculoasă din viața unei victime, în continuare cei din sistemul de protecție - în special polițiștii - acționează fără să creadă că există vreun pericol. Asta se observă și din răspunsul pe care Maria l-a primit de la polițiștii cărora le-a spus că îi este teamă că l-au eliberat pe agresor.

În plus, nu doar studiile ne arată asta, ci și incidența acestor cazuri în România. Astă-vară, tot în pandemie, o fată de 17 ani a fost incendiată de agresorul pe care-l reclamase pentru viol, bărbat care avea și interdicție să iasă din casă fiind în carantină. Fără o înțelegere a pericolului din partea specialiștilor care sunt responsabili să ofere protecție și fără un sistem real de monitorizare a agresorilor cu ordine de protecție, numărul crimelor și tentativelor de omor în familie nu va scădea.

La cinci zile după cazul Mariei, în Oradea, o femeie a fost înjunghiată în scara blocului unde locuia de către fostul partener, de profesie polițist local. Victimei tocmai i se terminase ordinul de protecție împotriva fostului soț.

O trecere fugitivă prin știrile care au apărut anul trecut, în pandemie, despre crimele între parteneri intimi ne arată cât de puțin ne îngrijorează, ca societate, violența în familie. Știrile pe care le citim despre crime între parteneri intimi nu sunt contextualizate, ele par niște evenimente unice, care fac referire la aceeași chestiune privată. Cazurile nu sunt niciodată parte dintr-o statistică care îți poate arăta un fenomen social, așa cum e violența în familie, vorbesc rar despre cum ar fi putut fi protejată victima, și deloc despre victimele-copii care rămân cu traume imense și pentru care alte state oferă compensații pe viață.

„Orfanii speciali”, cum sunt numiți în Italia, au dreptul la terapie psihologică gratuită, ajutor legal, burse de studii sau training profesional și au posibilitatea de a-și schimba numele de familie, dacă e același cu cel al agresorului. Am fost crescuți acasă, la școală, în universități, cu o normalizare a violenței în interiorul familiei, fără să o chestionăm. Am fost crescuți că orice ține de familie, inclusiv agresivitatea, este o chestiune privată, intimă. Și asta se vede și când citim aceste știri. În majoritatea cazurilor, vecinii cuplurilor care ajung la crime în familie declară jurnaliștilor că au auzit țipete de-a lungul timpului „dar nu am crezut că se va ajunge la asta”.

Un femicid sau o tentativă de omor pe săptămână nu reprezintă încă o problemă pe care să o dezbatem zile la rând la televizor sau pentru care miniștrii sau președintele să spună că ne trebuie urgent o strategie. Politicieni din toată lumea, inclusiv din România, au salutat apelul organizației Națiunilor Unite, prin secretarul general António Guterres, care a spus că violența împotriva femeilor este pandemia din umbră și a cerut statelor să vină cu soluții de prevenire și combatere a violențelor domestice în programele de măsuri anti-COVID.

A făcut-o și premierul României pe 25 noiembrie, de Ziua Internațională împotriva violenței asupra femeilor, când a spus: „Condamn ferm orice manifestări de acest fel, care nu se justifică sub nici un motiv. Cei vinovați trebuie să plătească pentru faptele lor, iar femeile victime ale violențelor au nevoie de sprijinul nostru”. Dar realitatea arată că suntem departe de a ne ține de promisiuni și de acționa pe teren înțelegând pericolul și nevoia ca victimele să fie cât mai repede protejate.

Dar adevărul este că victimele și copiii lor sunt adesea singuri.

Fiicei Mariei îi e teamă să iasă pe stradă, se uită în toate părțile și vrea mai repede acasă. Maria nu a reușit să-și recupereze băiatul pe care bunicii paterni nu vor să-l dea mamei și, deși a trecut o lună de la incident, asistenții sociali încă nu au rezolvat problema despărțirii între mamă și copil. Nimeni nu a venit să ofere sprijin emoțional Mariei sau copiilor ei după ce au trecut printr-o traumă majoră.

Notă:

Numele Maria este un pseudonim, pentru a-i proteja identitatea.